

Hilkka Säävälä

Kuolleeeksi toteaja

Kustannustehokasta terveydenhoitoa

Hilkka Säävälä

Kuolleeksi toteaja

Kustannustehokasta terveydenhoitoa

© 2026 Hilkka Säävälä

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki,
bod@bod.fi

Valmistaja: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-89-2194-3

Sisällysluettelo

1. Paluumuuttaja	9
2. Petollinen Tsernopiili	16
3. Työhaastattelu	19
4. Sitkeä kuolema	23
5. Kuolleista herännyt	27
6. Logistinen pulma	30
7. Papin tytär	33
8. Verottaja karhuaa omiaan	36
9. Epämääräinen kuolinsyy	40
10. Isän epikriisi	45
11. Poliisilla on asiaa	48
12. Kalman merkit	54
13. Vanhukset askartelevat pääsiäistipuja	59
14. Valelääkäri	63
15. Lääkärilupa	68
16. Tutkiva journalisti	73
17. Poroja tiellä	77
18. Äiti ja isä	82
19. Sydäniskuri	86

20. Julkkis	90
21. Ruumiiden säilöntää	93
22. Toripolitiikkaa	98
23. Virkavalta kuulustelee	102
24. Sairauslomasijainen	106
25. Vaalit	110
26. Esimiehen murheet	113
27. Raastuvan penkillä	117
28. Kallista jonotusta	123
29. Irma Inkeröisen syntymäpäivät	128
30. Miesten vaivat	133
31. Arvaamaton nainen	137
32. Ahneuden palkka	141
33. Kuka ostaisi OmaTohtorin?	144
34. Firma laajentaa	148
35. Epäromanttinen yö	151
36. Kohtalokas Portugali	156
37. Kynsiteknikko	160
38. Omituinen hautausyrittäjä	164
39. Hovioikeuden erityismäärärahat	168
40. Muistopuheita	172
41. Yli 65-vuotiaiden valinnanvapaus	175

42. Makaronivelliä mummoille	179
43. Karjalaisen leski etsii saataviaan	184
44. Helteet koituvat vainajien kohtaloksi	188
45. Annukka moittii	192
46. Taitava medianomiopiskelija	196
47. Myönteistä julkisuutta	199
48. Kilpakosijat	204
49. Itsetutkistelua	206
50. Ruuhkaa vastaanotolla	211
51. Epäröivä sulhanen	214
52. Seniorimessuilla	217
53. Annukka keksii uuden bisneksen	221
54. Matkailuauto	224
55. Tuunausta	228
56. Vanhusten hoitoa vähennetään	232
57. Pankkiasioilla	236
58. Talvikosken markkinoilla	241
59. Uudenlaisen lääkäriavun esitaistelijat	245
60. Kansainvälistä kuuluisuutta	249
61. MediMobiili	254

1. Paluumuuttaja

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, POHDE
konsernin henkilöstöpäällikkö Antero Vähäoja

Hyvä Veli

Rohkenen lähestyä näin epämuodollisella, vaikkakin vanhahtavalla tervehdyksellä, sillä opiskelimme samanaikaisesti Oulun yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa vuosina 2007-2013. Oikeammin siinä ajassa kurssin enemmistö valmistui lääketieteen lisensiaatiksi. Itse valmistuin hieman myöhemmin. Olimme yhdessä Killan bilejaostossa, kuten varmaan muistat. Ehkä mieleesi tulee vappu 2008, jolloin Kiltatalolle piti kutsua poliisi, palokunta ja kaksi ambulanssia. Muistaakseni sinä olit hankkinut ne pirtut ja ilotulitteet, joiden vuoksi koko johtokunta joutui päivystyspolilla käynnin jälkeen pitkiin kuulusteluihin poliisitalolle.

Mutta opiskelijamuistoista tähän päivään!

Huomasin Kuntapohja-lehdestä uutisen Hyvinvointialueen moninaisista vaikeuksista. Niistä silmiinpistävin oli saada lääkäreitä toteamaan maalaiskuntien hoitolaitoksien vanhuksat ja muut hoidokit kuolleeksi. Tilanne on varmaan omaisten kannalta traaginen. Mummo tai vaari ovat ikään kuin välitilassa, limbossa. He ovat ilmiselvästi kuolleita, mutta ilman kuolleeksi toteamista he ovat meidän elävien kirjoissa, eikä

heitä voi kuljettaa hautausmaan kylmäsäilytykseen. Varsinkin kesähelteillä ruumiit saattavat haista varsin nopeasti.

Ongelmaa on varmaan vaikea ratkaista. Virkalääkärit ovat sidottuja ruuhkaiseen työaikaansa ja kymppitonni palkkoja haluavat ostolääkärit veisivät liikaa rahaa jo ennestään tiukaksi tehdystä budjetista.

Niinpä esitän ennakkoluulotonta ratkaisua: voisin käydä toteamassa kuolleeksi kaikki normaalityötänne hidastavat menehtyneet. Voisin tehdä sen esim. urakkaluontoisesti, 800 euroa per kuollut ja matkakorvaukset valtion matkustusohjesäännön mukaisesti. ALV ei peritä sote-hoitotoimenpiteistä, jollaiseksi kuolleeksi toteaminenkin on katsottava, vaikka potilas ei tällaisesta hoidosta parane. Ajokorvaus 0,59 euroa kilometriltä ja päiväraha kokonaiselta päivältä 51 euroa.

Pyydän sinua vastaamaan mahdollisimman pian.

Ylimetsässä 8. päivänä tammikuuta 2025

ystävällisin terveisin

Tuomo Kallio

Heteentie 1100, 91300 Ylimetsä

Oulussa 12. päivänä tammikuuta 2025

Herra Tuomo Kallio

Sain tehtäväkseni vastata kirjeeseen. POHDE noudattaa Kuntalain 83 pykälää, jonka mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta tietoja, joita hän

toimessaan pitää tarpeellisina. Tehän ette ole luottamushenkilö, eikä kirjeenne täytä tältäkään osin kuntalain 83 pykälää, mutta uuden Avoimuus ja Asiakkaat -ohjelman mukaisesti POHDE pyrkii vastaamaan kaikkiin kansalaisten kysymyksiin. Kirjoittamanne seikka ei kuulu Antero Vähäojan toimivaltaan. Hän pyysi ottamaan yhteyttä kilpailutuksen voittaneeseen lääkärikeskus OmaTohtoriin, jolta POHDE ostaa kuvaamanne kaltaiset palvelut.

Pirjo Miettinen

Information assistant

Neuvottelutoiminta ja viestintä -osasto

POHDE

Lattia on yhä kylmä. Fortumin sähköjohdot eivät kestäneet Hilppa-myrskyä ja sähköt ovat poikki jo neljättä päivää. Näin kävi myös takavuosien pahimmissa myrskyssä. Silloin myträkkä tuntui vain mukavalta. Kerrankin tielle kaatuneet puut motittivat kylän lähes viikoksi, eikä kouluun tarvinnut mennä. Ikävää oli tietysti, että pihan pitkä petäjä romahti kotimökin katon päälle ja korjaaminen tuli kalliiksi.

”Eikö teillä ole vakuutusta? Meidän isäpä sanoi, että köyhienkin pitäis älytä ottaa vakuutukset. Meillä on iso vakuutus ja saadaan uudet katot navettaan ja saunaan”, naapurin Ville-Antti leuhki välitunnilla.

Tuomon vahingonilolla ei ollut rajoja, kun selvisi, ettei vakuutus korjaa myrskyvahinkoja.

”Ette te mitään rahoja saa. Myrsky on vors majoor”, Tuomo vänkäsi Ville-Antille. Vakuutusyhtiön pettämäksi joutunut Ville-Antti yritti motata totuuden puhujaa, mutta se jäi vain aikeeksi, sillä välituntivalvoja ennätti erotuomariksi ja uhkaili kumpaaakin poikaa jälki-istunnolla, jota ei kuitenkaan muistanut panna toimeen.

Koko ala-asteen ajan Tuomoa haukuttiin Vorsmajuriksi, lyhyemmin Vorssiksi. Yläaste oli onneksi kirkonkylällä minne kyläkoulujen mitättömät kahinat eivät yltäneet. Tappelupukarit päätyivät eri luokkiin. Ville-Antti jatkoi sinnikkäästi nimittelyä, vaikka oli jo solvauksen syntyhistorian unohtanut.

Tuomo hamuaa isänsä vanhoja Reino-tossuja sängyn alta. Ne ovat niin kaukana, ettei niitä kannata könytä etsimään. Onneksi crocksit odottavat ulos menijää oven pielessä. Ikivanha, pihkalta haiseva pusakka ei paljoa lämmitä pyjaman päällä, mutta ulos on mentävä, sillä vessakaan ei toimi.

”Kusiluistimet”, oli isä tuominnut muoviset ulkokengät, jotka Tuomo oli tuonut tuliaisiksi vuosia sitten.

Iljanteinen matka postilaatikolle todistaa, ettei isä ollut väärässä. Lipokkaat luistavat hengenvaarallisesti.

”Vorssiko se siinä?” Naapurin Ville-Antti sattuu yhtäaikaan postilaatikoille. Hän on ylennyt kotitalonsa isännäksi, mutta karjaton talo ei enää elätä viisilapsiseksi kasvanutta perhettä. ”Jäte-Veikkola lomautti meikäläisen, on kuulema tulossa sukupolvenvaihdos. Firman nimikin muuttuu Vaste resykring - Veikkolaksi. Ajattelin että rupeaisin ajamaan taksia. Mitä itse teet nykyisin? Luulin, että tulit vain lomaa viettämään.”

Tuomo kertoo viettävänsä sapattivuotta.

”Suomen maaseutu on niin rauhoittavaa suurkaupunkien jälkeen. Ilma ja vesi ovat puhtaita, ei sellaisesta ole tietoaakaan suuressa maailmassa.”

”Missä sinä olet ollut? Luit lääkäriksi ja menit jonnekin ulkomaille?”

”Opiskelin Uumajan yliopistossa. Lääketieteellinen opetus on siellä aivan huippua, niinkuin Ruotsissa yleensäkin. Karoliininen sairaala valitsee ne lääketieteen nobelistikin. Valmistuin Uumajasta ja tutkinnon jälkeen olen ollut kansainvälisissä tehtävissä.”

Tuomo ei kerro, että valmistumisesta on vasta hädin tuskin vuosi ja että ne kansainväliset tehtävät olivat yö- ja viikonloppupäivystystä Pajalan terveyskeskuksessa Norrbottenissa.

Lääkiksen kilta ja kaljoittelu olivat vieneet niin paljon aikaa, että hän putosi kurssiltaan jo kolmantena vuonna. Samalla loppui opintotuki. Hän muutti Ruotsiin, sitten Helsinkiin missä keikkaili sairaala-apulaisena. Soviteltu päiväraha armahti

välillä pissavaippojen vaihdoista ja kiukkuisista osastonhoitajista ja hän pääsi reppureissaamaan muutamaksi viikoksi pitkin Eurooppaa. Epämääräinen vaeltelu kyllästytti ajan oloon ja hän pääsi Uumajan lääketieteelliseen. Oulun yliopistoon hän ei kehdannut palata.

Pirtin sähköpatteri on yhä kylmä. Tuomo sytyttää puuhellan ja annostelee kahvin suodattimeen. Ummehtuneelta haisevassa jääkaapissa on juustoa ja voita. Ruisleipä on kuivunut. Puhelimessa on onneksi virtaa iltapäivälehtien selailuun. Yhtäkkiä kattolamppu syttyy ja jääkaappi alkaa surista. ”Ja Muistojen Bulevardin loppuksi Olavi Virta tulkitsee vanhan venäläisen valssin”, maireääninen kuuluttaja ilmoittaa radiossa.

Läppäri alkaa latautua. Tuomo löytää googlettamalla OmaTohtorin yhteystiedot. Firma sijaitsee nelostien varrella Kärkkäisen naapurissa, kuten yritys opastaa. Lääkäfirman sivulla on vain yksi nimi. Tuohon toimitusjohtaja Teemu Karjalaisen puhelimeen vastaa nainen. Selviää, että johtaja on töissä toimistollaan vasta iltapäivällä. ”Haluan varata hänelle ajan, mitä olisi vapaana?” Nainen häkeltyy. ”Tjeemu Kaarjalane ei ota tanaan potilas han on johtaja.” ”En halua lääkäriaikaa, vaan neuvotella Karjalaisen kanssa liikeasioista.”

"Siis bjisnis?" Naiselta kuluu tovi ymmärtää. Puhelimeen
kilahtaa pian viesti:

Tapaamisaika OmaTohtori tj Teemu Karjalainen, 16.01. 2025
kello 15.30.

2. Petollinen Tsernopiili

Aamuyöllä Tuomo havahtuu. Hän kaivaa puhelimensa tyynyn alta ja tarkistaa googlemapista missä OmaTohtori sijaitsee. Julkisesta liikenteestä ei olisi apua, se loppui vuosia sitten, kun kuljetettavien koululaisten joukko supistui Ville-Antin katraaseen. Lukukausien aikana entisen mahtitalon perilliset kuskataan taksilla kouluun. Muiden kansalaisten kuljettamiseen ei laki kannusta. Onnekkaimmat saavat ruinatuksi Kela-setelin satunnaisia terveyskeskuskäyntejä varten. Ilman omaa autoa ei kylältä pääse asioimaan kirkonkylälle, jossa tosin ei ole juuri muita palveluja kuin Sale, huoltoasema ja sen baari.

Tuomon isä hankki 1990-luvulla auton, kirkkaan vihreän Ladan. Kyläläisten Tsernopiiliksi haukkuma kulkuväline palveli moitteettomasti. Se käynnistyi kovimmillakin pakkasilla. ”Kuin palmun alta”, isä kehui baarissa epäilijöille. Viime talvi oli kohtalokas tuolle Volgan mutkassa, Toljatin kaupungissa syntyneelle, uskolliselle palvelijalle. Isä ajoi poliisin ratsiaan, missä sekä kuski, että kulkuneuvo tuomittiin ajokieltoon. Isän kortti oli vanhentunut jo vuosi aiemmin. Ladaa ei ollut katsastettu kolmeen vuoteen. ”Eläpä ukko minua komentele, minä olen peruuttanutkin enemmän kuin sinä olet elämässäsi ajanut. Kehtaat vainota vanhaa miestä!”

Laitokseen menehtynyt potilas ei pääse haudan lepoon ennen kuin lääkäri on todennut kuoleman. Syrjäseuduilla tämä voi viivästyä. Vastavalmistunut lääkäri Tuomo keksii tässä markkinaraon ja ryhtyy kirjoittamaan kuolintodistuksia. Lisäansioita tarjoaa myös nuorten terapiatakuu ja yli 65-vuotiaiden valinnanvapauskokeilu.

BoD

